

Ministerie van Defensie

> Retouradres Postbus 20701 2500 ES Den Haag

De heer en mevrouw S

De Minister van Defensie

Plein 4
MPC 58 B
Postbus 20701
2500 ES Den Haag
www.defensie.nl

Datum 4 februari 2013
Betreft Helikopteroverlast door de vliegbasis Gilze-Rijen

Onze referentie
BS/2013002795

Bij beantwoording datum,
onze referentie en betreft
vermelden.

Geachte heer en mevrouw S

Met de plaatsing van transporthelikopters op de Vliegbasis Gilze-Rijen in 2008 is de geluidsoverlast toegenomen. De Commandant van het Defensie Helikoptercommando heeft vele maatregelen genomen om de geluidsoverlast te verminderen, met positief resultaat. Hierbij moet echter ook worden geconstateerd dat de mogelijkheden om de situatie bij de Nerhoven te verbeteren beperkt zijn. Vanwege de zeer ernstige klachten van de familie V_e en de familie S_L die mede namens u naar voren zijn gebracht, heeft mijn ambtsvoorganger een nader onderzoek ingesteld door TNO en NLR.

Uit het onderzoek komt naar voren dat de rotorbladen van met name de Chinook helikopter relatief veel laagfrequent geluid produceren. Dit laagfrequent geluid kan bouwdelen en objecten in huis in trilling brengen wat extra geluidsoverlast met zich meebrengt. In de literatuur wordt dit betiteld als *rattle noise*. De ernst van de overlast door *rattle noise* wordt door twee factoren bepaald, namelijk het aantal passages en de laagfrequente geluidsbelasting per passage op een locatie. Uit analyse door TNO/NLR van de radar- en geluidgegevens van de helikopters is gebleken dat een lichte vorm van *rattle noise* in een groot gebied rond de vliegbasis Gilze-Rijen voorkomt. Dit is onlosmakelijk verbonden met de aanwezigheid van een helikopterbasis. Het aantal helikopterpassages en het niveau van laagfrequent geluid is bij de Nerhoven (het gebied tussen de vliegbasis, het Van der Valk Hotel, de A58 en de N260) echter substantieel hoger dan in andere woongebieden. Dit duidt op een relatief hoge belasting door *rattle noise* in de Nerhoven. Verdere aanpassing van de vliegprocedures ter vermindering van *rattle noise* in de Nerhoven is vanwege vliegveiligheid en operationele eisen niet mogelijk.

Naar aanleiding van het onderzoek door TNO en NLR zal in het rekenmodel voor de geluidsbelasting in Kosteneenheden een correctiefactor worden geïntroduceerd op het A-gewogen geluidsniveau van zware transporthelikopters. Met zo'n correctiefactor, waarvan de hoogte nog nader moet worden bepaald, wordt *rattle noise* meegenomen in de bepaling van de hinderscore (in Ke). Deze correctiefactor zal ook worden gehanteerd bij de nieuw vast te stellen geluidszone voor de Vliegbasis Gilze-Rijen. Het introduceren van deze correctiefactor voor zware helikopters in het rekenmodel voor kosteneenheden zal naar schatting een jaar in beslag nemen.

Gezien de ernst van uw klachten, de uitkomsten van het onderzoek door TNO en NLR, de omstandigheid dat uw woning buiten de wettelijke geluidszone ligt en het ontbreken van mogelijkheden tot aanpassing van de vliegprocedures ben ik van mening dat hier sprake is van een uitzonderlijke situatie waarbij niet kan worden gewacht op voornoemde maatregelen. Daarom ben ik bereid om tot een minnelijke oplossing te komen door uw woning met uw instemming te kopen op basis van een gemeenschappelijke taxatie. Graag verneem ik of u op dit voorstel wilt ingaan.

De Minister van Defensie

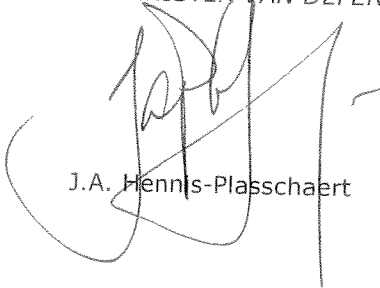
Datum

Onze referentie
BS/2013002795

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

DE MINISTER VAN DEFENSIE

J.A. Hennis-Plasschaert

Ministerie van Defensie

> Retouradres Postbus 20701 2500 ES Den Haag

De heer S. en mevrouw Van L.

De Minister van Defensie

Plein 4
MPC 58 B
Postbus 20701
2500 ES Den Haag
www.defensie.nl

Datum 17 februari 2013
Betreft Uw brief van 14 november 2012 over helikopterverlast vliegbasis
Gilze-Rijen

Onze referentie
BS/2013002795

*Bij beantwoording datum,
onze referentie en betreft
vermelden.*

Geachte heer S. en mevrouw Van L.

Met de plaatsing van transporthelikopters op de Vliegbasis Gilze-Rijen in 2008 is de geluidsoverlast toegenomen. De Commandant van het Defensie Helikoptercommando heeft vele maatregelen genomen om de geluidsoverlast te verminderen, met positief resultaat. Hierbij moet echter ook worden geconstateerd dat de mogelijkheden om de situatie bij de Nerhoven te verbeteren beperkt zijn. Vanwege de zeer ernstige klachten die door u en de familie V. naar voren zijn gebracht heeft mijn ambtsvoorganger een nader onderzoek ingesteld door TNO en NLR.

Uit het onderzoek komt naar voren dat de rotorbladen van met name de Chinook helikopter relatief veel laagfrequent geluid produceren. Dit laagfrequent geluid kan bouwdelen en objecten in huis in trilling brengen wat extra geluidsoverlast met zich meebrengt. In de literatuur wordt dit betiteld als *rattle noise*. De ernst van de overlast door *rattle noise* wordt door twee factoren bepaald, namelijk het aantal passages en de laagfrequente geluidsbelasting per passage op een locatie. Uit analyse door TNO/NLR van de radar- en geluidgegevens van de helikopters is gebleken dat een lichte vorm van *rattle noise* in een groot gebied rond de vliegbasis Gilze-Rijen voorkomt. Dit is onlosmakelijk verbonden met de aanwezigheid van een helikopterbasis. Het aantal helikopterpassages en het niveau van laagfrequent geluid is bij de Nerhoven (het gebied tussen de vliegbasis, het Van der Valk Hotel, de A58 en de N260) echter substantieel hoger dan in andere woongebieden. Dit duidt op een relatief hoge belasting door *rattle noise* in de Nerhoven. Verdere aanpassing van de vliegprocedures ter vermindering van *rattle noise* in de Nerhoven is vanwege vliegveiligheid en operationele eisen niet mogelijk.

Naar aanleiding van het onderzoek door TNO en NLR zal in het rekenmodel voor de geluidsbelasting in Kosteneenheden een correctiefactor worden geïntroduceerd op het A-gewogen geluidsniveau van zware transporthelikopters. Met zo'n correctiefactor, waarvan de hoogte nog nader moet worden bepaald, wordt *rattle noise* meegenomen in de bepaling van de hinderscore (in Ke). Deze correctiefactor zal ook worden gehanteerd bij de nieuw vast te stellen geluidszone voor de Vliegbasis Gilze-Rijen. Het introduceren van deze correctiefactor voor

zware helikopters in het rekenmodel voor kosteneenheden zal naar schatting een jaar in beslag nemen.

De Minister van Defensie

Gezien de ernst van uw klachten, de uitkomsten van het onderzoek door TNO en NLR, de omstandigheid dat uw woning buiten de wettelijke geluidszone ligt en het ontbreken van mogelijkheden tot aanpassing van de vliegprocedures ben ik van mening dat hier sprake is van een uitzonderlijke situatie waarbij niet kan worden gewacht op voornoemde maatregelen. Daarom ben ik bereid om tot een minnelijke oplossing te komen door uw woning met uw instemming te kopen op basis van een gemeenschappelijke taxatie. Graag verneem ik of u op dit voorstel wilt ingaan.

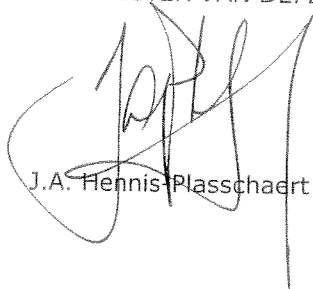
Datum

Onze referentie
BS/2013002795

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

DE MINISTER VAN DEFENSIE

J.A. Hennis-Plasschaert

Ministerie van Defensie

> Retouradres Postbus 20701 2500 ES Den Haag

De heer en mevrouw V

De Minister van Defensie

Plein 4
MPC 58 B
Postbus 20701
2500 ES Den Haag
www.defensie.nl

Datum *17 februari 2013*
Betreft Uw brief van 6 januari 2013 over helikopteroverlast vliegbasis Gilze-Rijen

Onze referentie
BS/2013002795

*Bij beantwoording datum,
onze referentie en betreft
vermelden.*

Geachte heer en mevrouw V

Met de plaatsing van transporthelikopters op de Vliegbasis Gilze-Rijen in 2008 is de geluidsoverlast toegenomen. De Commandant van het Defensie Helikoptercommando heeft vele maatregelen genomen om de geluidsoverlast te verminderen, met positief resultaat. Hierbij moet echter ook worden geconstateerd dat de mogelijkheden om de situatie bij de Nerhoven te verbeteren beperkt zijn. Vanwege de zeer ernstige klachten die door u en de familie *S.L.* naar voren zijn gebracht heeft mijn ambtsvoorganger een nauer onderzoek ingesteld door TNO en NLR.

Uit het onderzoek komt naar voren dat de rotorbladen van met name de Chinook helikopter relatief veel laagfrequent geluid produceren. Dit laagfrequent geluid kan bouwdelen en objecten in huis in trilling brengen wat extra geluidsoverlast met zich meebrengt. In de literatuur wordt dit betiteld als *rattle noise*. De ernst van de overlast door *rattle noise* wordt door twee factoren bepaald, namelijk het aantal passages en de laagfrequente geluidsbelasting per passage op een locatie. Uit analyse door TNO/NLR van de radar- en geluidgegevens van de helikopters is gebleken dat een lichte vorm van *rattle noise* in een groot gebied rond de vliegbasis Gilze-Rijen voorkomt. Dit is onlosmakelijk verbonden met de aanwezigheid van een helikopterbasis. Het aantal helikopterpassages en het niveau van laagfrequent geluid is bij de Nerhoven (het gebied tussen de vliegbasis, het Van der Valk Hotel, de A58 en de N260) echter substantieel hoger dan in andere woongebieden. Dit duidt op een relatief hoge belasting door *rattle noise* in de Nerhoven. Verdere aanpassing van de vliegprocedures ter vermindering van *rattle noise* in de Nerhoven is vanwege vliegveiligheid en operationele eisen niet mogelijk.

Naar aanleiding van het onderzoek door TNO en NLR zal in het rekenmodel voor de geluidsbelasting in Kosteneenheden een correctiefactor worden geïntroduceerd op het A-gewogen geluidsniveau van zware transporthelikopters. Met zo'n correctiefactor, waarvan de hoogte nog nader moet worden bepaald, wordt *rattle noise* meegenomen in de bepaling van de hinderscore (in Ke). Deze correctiefactor zal ook worden gehanteerd bij de nieuw vast te stellen geluidszone voor de Vliegbasis Gilze-Rijen. Het introduceren van deze correctiefactor voor

zware helikopters in het rekenmodel voor kosteneenheden zal naar schatting een jaar in beslag nemen.

De Minister van Defensie

Gezien de ernst van uw klachten, de uitkomsten van het onderzoek door TNO en NLR, de omstandigheid dat uw woning buiten de wettelijke geluidszone ligt en het ontbreken van mogelijkheden tot aanpassing van de vliegprocedures ben ik van mening dat hier sprake is van een uitzonderlijke situatie waarbij niet kan worden gewacht op voornoemde maatregelen. Daarom ben ik bereid om tot een minnelijke oplossing te komen door uw woning met uw instemming te kopen op basis van een gemeenschappelijke taxatie. Graag verneem ik of u op dit voorstel wilt ingaan.

Datum

Onze referentie
BS/2013002795

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

DE MINISTER VAN DEFENSIE

J.A. Hennis Plasschaert